

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Język SCS i gramatyka historyczna języka rosyjskiego		9.3.0290	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Języka Rosyjskiego i Przekładoznawstwa			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia rosyjska	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Tatiana Kananowicz			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład			
Sposób realizacji zajęć			
zajęcia w sali dydaktycznej			
Liczba godzin			
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2021/2022 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- rosyjski - polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją - Wykład konwersatoryjny - Wykład z prezentacją multimedialną		Sposób zaliczenia	
		Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		- egzamin ustny - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Egzamin obejmuje następujące aspekty: • 1 pytanie teoretyczne (patrz treści programowe), odpowiedź ustna – 50%, • 1 zadanie praktyczne (patrz treści programowe), odpowiedź pisemna – 50%.	
Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia			

zakładany efekt kształcenia	analiza tekstów z dyskusją	egzamin pisemny	egzamin ustny
	Wiedza		
K_W01	x	x	x
K_W02	x	x	x
K_W03	x	x	x
K_W06	x	x	x
K_W08	x	x	x
K_W12	x	x	x
	Umiejętności		
K_U06	x	x	x
K_U08	x	x	-
K_U11	x	x	x
	Kompetencje		
K_K01	x	x	x
K_K09	x	x	x

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Warunkiem przystąpienia do przedmiotu jest zaliczenie wstępu do językoznawstwa w semestrze 1 i zdanie egzaminu z gramatyki opisowej języka rosyjskiego w semestrze 2.

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka rosyjskiego na poziomie pozwalającym uzyskać założone efekty kształcenia, podstaw językoznawstwa i gramatyki opisowej języka rosyjskiego, chyba że w szczególnych przypadkach prowadzący postanowi inaczej.

Cele kształcenia

Zapoznać studentów ze strukturą języka staro-cerkiewno-słowiańskiego (fonetyka, morfologia, elementy składni) i etapami rozwoju języka rosyjskiego wraz z zachodzącymi w tych okresach procesami fonetycznymi i morfologicznymi.

Treści programowe

Gramatyka historyczna języka rosyjskiego jako nauka. Okresy rozwoju języka rosyjskiego. Język staroruski i SCS. Początki kultury językowej Słowian wschodnich: rozpad prasłowiańskiej wspólnoty językowej i wyłonienie się trzech zespołów języków słowiańskich: zachodniego, wschodniego i południowego. Ważniejsze zabytki piśmiennictwa języka SCS i staroruskiego – podział ze względu na materiał na jakim zostały napisane: rękopisy, gramoty, inskrypcje; podział ze względu na treść i przeznaczenie: zabytki literatury religijnej i świeckiej; zewnętrzna strona tekstów – materiał, zdobnictwo, rodzaje pisma: ustaw, półustaw, skoropis; pojawienie się druku na Rusi i pierwsze teksty drukowane; od cyrylicy do grażdanki – reformy [orto]grafii). Główne prawa rozwojowe języka prasłowiańskiego i ich odzwierciedlenie we wschodniosłowiańskim systemie wokalicznym. Pochodzenie i rozwój wschodniosłowiańskich samogłosek. Odróżnienie od SCS. Zmiany w zakresie samogłosek jerowych. Skutki zaniku i wokalizacji jerów dotyczące systemu wokalicznego (pochodzenie samogłosek jerowych i ich miejsce w systemie; słaba i mocna pozycja jerów; losy jerów na obszarze wschodniosłowiańskim; czas i zasięg terytorialny zmian jerowych; opuszczanie jerów słabych, asymilacja, „zwykle” mieszanie; samogłoski ruchome; odstępstwa od prawa jerowego – wyrównania tematyczne, analogia, wpływ SCS. Rozwój jerów w sąsiedztwie spółgłosek płynnych (sylabotwórczych): w grupach –ТьГ–, –ТьГ–, –ТьТ–, –ТьТ–, powstałych na miejscu dawnych sonantów oraz w grupach będących zwykłymi połączeniami spółgłosek płynnych z jerami. Odzwierciedlenie głównych tendencji rozwojowych języka prasłowiańskiego we wschodniosłowiańskim systemie konsonantycznym. Pochodzenie i wartość wschodniosłowiańskich spółgłosek i grup spółgłoskowych. 1, 2 i 3 palatalizacja. Uproszczenie grup spółgłoskowych. Zmiany spółgłosek wywołane sąsiedztwem j. Zmiany w nagłosowych połączeniach *ort, *olt. Rozwój grup typu *tort, *tolt, *tert, *telt. Zmiana e w 'o – tzw. ruski przegłos (chronologizacja i uwarunkowania procesu; ograniczenia przejścia e ≥ 'o w rosyjskim języku literackim; inne wyjątki od ruskiego przegłosu; odzwierciedlenie 'o na miejscu e w zabytkach). Akanie i okanie. Cechy fonetyczne dialektu wschodniosłowiańskiego: cechy wspólne południowo- i wschodniosłowiańskie; cechy wspólne zachodnio- i wschodniosłowiańskie; cechy typowe wschodniosłowiańskie. Staroruski a scs. system deklinacyjny – różnice w odmianie rzeczownika (przeгляд wzorów odmiany staroruskiego i staro-cerkiewno-słowiańskiego rzeczownika – wskazanie i wyjaśnienie różnic). Rozwój staroruskiego zaimka. Kształtowanie się form współczesnego rosyjskiego przymiotnika. Liczebnik – zanik starych form i kształtowanie się nowych (staroruskie a staro-cerkiewno-słowiańskie formy liczebnikowe; zmiany w deklinacji różnych typów liczebnika: główny, porządkowy, zbiorowy, ułamkowy). Czasownik. Staroruski a staro-cerkiewno-słowiański system koniugacyjny. Zmiany w formach czasu przeszłego (staroruskie a staro-cerkiewno-słowiańskie formy czasu przeszłego: aoryst, imperfectum, perfectum, plusquamperfectum; staroruski a współczesny rosyjski czas przeszły – przeгляд zmian i ich przyczyny).

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana do przygotowania wykładu:

Горшкова О.В., Хмелевская Т.А., Сборник упражнений по старославянскому языку. Москва 1985
Хабургаев Г.А. Старославянский язык, Москва 1986
Bartoszewicz A., Gorszkowa K., Chaburgajew G., Zarys gramatyki historycznej języka rosyjskiego, Warszawa 1982
Bielecka-Latkowska J., Историческая грамматика русского языка с упражнениями, Kielce 1977
Moszyński L., Wstęp do filologii słowiańskiej, Warszawa 1984

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

Bartula Cz., Podstawowe wiadomości z gramatyki staro-cerkiewno-słowiańskiej na tle porównawczym, Warszawa 1997
Galster I., Zarys gramatyki historycznej języka rosyjskiego, Warszawa 1998

A3. Literatura uzupełniająca:

Истрин В.А., 1100 лет славянской азбуки, Москва 1988
Хабургаев Г.А., Становление русского языка. Пособие по исторической грамматике, Москва 1980

Kierunkowe efekty kształcenia	Wiedza
K_W01; K_W02; K_W03; K_W06; K_W08; K_W12 K_U06; K_U08; K_U11 K_K01; K_K09	K_W01; K_W02; K_W03; K_W06; K_W08; K_W12 Student: - ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu filologii w systemie nauk oraz jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; - zna terminologię filologiczną; - ma uporządkowaną wiedzę filologiczną w zakresie nauki o języku i jego akwizycji, oraz literaturze i kulturze; - zna i rozumie terminologię specjalistyczną oraz ma uporządkowaną wiedzę w zakresie gramatyki języka rosyjskiego; - ma wiedzę o powiązaniach filologii z innymi naukami humanistycznymi oraz pokrewnymi; - zna i rozumie podstawowe metody badawcze polegające na analizie i interpretacji językowych wytworów kultury przy zastosowaniu właściwych lingwistycznych narzędzi warsztatu filologa. Umiejętności K_U06; K_U08; K_U11 Student: - potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla językoznawstwa; - potrafi rozpoznawać różne rodzaje tekstów, a także przeprowadzać ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod językoznawczych, w celu określenia ich znaczeń, przynależności gatunkowej i dyskursywnej, skuteczności komunikacyjnej, a także oddziaływania społecznego i miejsca w procesie historyczno-językowym; - efiniuje, objaśnia i stosuje poprawnie w mowie i w piśmie podstawowe zagadnienia właściwe dla językoznawstwa i literaturoznawstwa w pracy nad wybranymi tematami w języku rosyjskim i polskim. Kompetencje społeczne (postawy) K_K01; K_K09 Student: - ma świadomość zakresu swojej wiedzy filologicznej i umiejętności fachowych oraz rozumie potrzebę dalszego, ciągłego rozwoju własnych kompetencji; - ma gotowość do działań na rzecz integracji kultur, z jednoczesnym poszanowaniem ich odrębności wynikającej z odmienności historyczno-językowej.
Kontakt	
tatiana.kananowicz@ug.edu.pl	